

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Vnum Angelum alteri loqui imprimendo ei speciem suæ cognitionis,
nonnulli censent. c. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

vel saltem motu aliquo secundum locum; quo humores humani corporis excitari possint: quo igitur fundamento Scotus affirmare potuit, unum Angelum posse producere in intellectu alterius intellectionem & cognitionem?

Tertio etiam si Angelus id posset efficere, ob id tamen non diceretur loqui ei, cui intellectionem imprimeret: nam producere intellectionem in aliquo, potius est efficere, ut ille intelligat, quam loqui cum ipso: alteri enim loqui, proprie non est efficere, ut ille intelligat eandem rem, quam ego etiam intelligo: sed meum de illa re conceptum ei explicare, hoc est, facere, ut ille intelligat, me id in mente habere: ut igitur unus Angelus alteri loquatur imprimendo illi intellectionem, sicut dicebat Scotus, debet imprimere intellectionem suam proprie intellectionis, & non solum rei, quam ipse intelligit: nam si solum imprimeret intellectionem obiecti, quod ipse etiam intelligit, non imprimens noticiam suam intellectionis, non posset alius discernere, quis sibi loqueretur: solum enim cognosceret rem cognitam ab alio, sed non cognosceret intellectionem loquentis. Quod si diceret Scotus, unum Angelum non solum imprimere in intellectu alterius intellectionem eiusdem obiecti, quod ipse cognoscit, verum etiam noticiam suam ipsius intellectionis; consequenter deberet asserere, principium imprimens in altero Angelo noticiam illam, non esse intellectum Angeli loquentis, cum specie, sed intellectionem existentem in mente Angeli loquentis: nam intellectus cum specie obiecti solum potest esse principium efficiendi cognitionem illius obiecti, aut in ipso met Angelo, aut in alio, si unus in alio noticiam posset producere. Si enim intellectus cum specie obiecti, non est principium cognitionis reflexæ in eodem met Angelo, & noticiæ, qua cognoscit, se intelligere, multo fortiori ratione non poterit esse principium producendi noticiam suam ipsius intellectionis in mente alterius. An vero cognitio existens in mente loquentis, possit esse principium noticiæ in mente audientis, ut eam producat, & dicemus.

Quarto contra Scoti sententiam pugnat hæc ratio. Si unus Angelus potest virtute sui intellectus, & speciei, quam habet de obiecto, imprimere mentaliter cognitionem eiusdem obiecti, & eo modo ei loqui: posset etiam in animam nostram idem efficere, sicut etiam in separatam: Nihil enim obstat videtur coniunctio cum corpore, & corpus ipsam, quo minus spiritualemente intellectione producat in anima: quis autem audeat dicere, Angelos, aut demones ita nobis loqui? ergo si igni est, nec Angelos sibi mutuo loqui eo modo, quo putavit Scotus. Eandem vero rationem esse animæ separatæ & coniunctæ infra cap. 5. satis ostendam. Præterea, aut anima nostra separata non posset loqui cum Angelo, aut si posset loqui, posset illi imprimere noticiam eiusdem obiecti, quod cognoscit: si autem separata potest, posset etiam coniuncta: quia eadem est ratio ipsius in utroque statu, ut dicemus.

Quinto arguit Greg. hoc modo: Cum Angelus, qui audit, videat in intellectibus plurium Angelorum species eiusdem obiecti, cuius ipse accipit noticiam impressam: vnde nam discernere potest, ab hoc potius quam ab illo provenire? quod si hoc discernere non valet; non poterit scire, quis eorum sibi loquatur.

Sexto id, quod docet Scotus in ea quæst. allegata §. Ad argumenta secunda questionis, ad primum, mihi non probatur, nempe posse unum Angelum alteri loqui modo superius explicato, quamvis sua cogitatio esset illi per se nota, & obiectum illius: hoc igitur mihi non probatur: nam quamvis recte posset aliquis alteri loqui, cui sua cogitatio nota est, explicando illi suam mentem, sicut nos quotidie loquimur Deo, cui omne corpus strum patet: tam si loquutio fiat eo modo, quem Scotus comminiscitur, frustra videtur unus Angelus alteri loqui, cui idem obiectum notum est: quid enim refert, si Angelus imprimat noticiam obiecti, quod ipse cognoscit, alteri Angelo, cui iam illud obiectum per se notum erat, & eandem rem duabus cognitionibus intelligat, altera à se elicitæ, altera vero impressa ab Angelo loquente? Imo si Scotus dictis constare deberet, id nullo modo fieri posse asseveraret: nam ea ratione ipse dixit, inferiorem Angelum non posse loqui superiori rem aliam intelligenti, quia non posset illi imprimere noticiam, eo quod duæ noticiæ simul in eodem intellectu esse non possunt. Ego autem non video, cur potius de diversis obiectis duæ diversæ noticiæ simul esse nequeant, de eodem autem esse possint: cum altera debeat esse elicitæ ab intellectu, altera solum in eo recepta, ut ex dictis constat.

Postremo, si verum esset quod docet Scotus, nempe inferiorem Angelum non posse loqui superiori, quando ille distractus est, & non cogitat idem, quod inferior; sequeretur, raro posse inferiorem superiori loqui: quod est absurdum: raro enim contingit, ut de eadem re uterque simul cogitet.

Argumentum vero, quo Scotus suam confirmat sententiam, facile est. Respondemus ergo, intellectum unius Angeli instructum specie intelligibili, esse sufficiens principium producendi cognitionem, seu noticiam in se, non in alio: quia solum est principium actionis immanens, & vitalis. Eadem quoque ratione intellectus Angeli audientis capax est noticiæ & cognitionis non ab alio, sed à se ipso elicitæ: nec ulla est ratio cur oppositum dicamus, alioquin & nos intellectus posset in Angelos, & Angeli in ipsam noticiam imprimere: quod est absurdum.

CAPUT IV.

Unum Angelum alteri loqui imprimendo illi speciem suam cognitionis nonnulli censent.

Opinio Scoti affinis est sententiæ quorundam recentiorum, qui putant, locutionem Angelorum ita fieri, ut Angelus, qui loquitur, imprimat pro voluntate sua intellectui audientis non cognitionem & noticiam obiecti, quod ipse cognoscit, ut dicebat Scotus; sed speciem noticiæ, quam ipse de re aliqua habet, ut in alteri non solum manifestet obiectum, sed etiam conceptum, quem de obiecto habet. Et idem dicunt de affectu voluntatis, nimirum unum Angelum pro voluntate sua producere in mente alterius conceptum suæ voluntatis. Quod circa iuxta horum sententiam non est eadem operatio etiam diverso modo considerata, locutio, & auditio, sicut dicebat Scotus: sed locutio est impressio speciei intelligibilis in mente Angeli, ad quem locutio dirigitur, auditio vero est notitia producta vi intellectus recipientis speciem illam, & virtute speciei in illo receptæ.

Recens.

Ricard.

Recentiores, qui hanc opinionem sequuntur; putant se patronum illius habere Ricardum in 2. d. 9. a. 2. q. 1 qui tamen cum illis non omnino concordat. Docet enim speciem illam, quam Angelus loquens producit sui conceptus, non recipi ut in subiecto in intellectu audientis; sed angelum, qui loqui desiderat, de radio quodam spiritali sibi connaturali educere speciem quandam sui conceptus, & eam medio radio illo spiritali transmittere usque ad intellectum alterius Angeli, cui loqui decrevit: quam, inquit, semper manere in radio illo transmissa, ut in subiecto, & in eo præsentem fieri intellectui audientis, ita ut Angelus, qui audire debet, ea utatur tanquam instrumento, ut ex illa ipse aliam eliciat, & suo infundat intellectui, quia constitutus in actu primo eliciat notitiam conceptus existentis in mente Angeli loquentis. Quia vero est in potestate Angeli loquentis, protendere nunc radium spiritalem cum specie vique ad intellectum audientis: idcirco potest unus Angelus ita loqui vni Angelo, ut alteri non loquatur, quia potest, ut ei placuerit, protendere radium illum spiritalem vique ad unum Angelum, & non usque ad alium: quo fiet, ut unus audiat, alius vero non audiat.

Sententia
huius fun-
damentis.

Hæc sententia confirmari potest primum, quia fieri nequit locutio cum omnibus necessariis, nisi facta aliqua mutatione in intellectu audientis: ad locutionem autem primum necessarium est, ut loquens faciat attendere audientem: adde quod ita potest loqui unus Angelus alteri, ut alij non audiant: atqui hæc omnia postulant peculiariter aliquam mutationem in mente audientis: nulla autem commodior assignari potest, quam modo explicato, ut inductione patebit: recte igitur eo pacto de locutione Angelorum philosophamur. Deinde nobiliori modo unus Angelus audit alium loquentem, & cognoscit conceptum illius, quam unus homo intelligit mentem & secretum cordis alterius hominis loquentis, quis de hoc dubitet? ergo cum homo cognoscat secretum alterius hominis, quem loquentem audit, notitia solum abstractiva, & per alienas species, Angelus debet cognoscere mentem & conceptum alterius Angeli loquentis, notitia propria (vt aiunt) qui sitativa & intuitiva, ac proinde habere debet propriam speciem illius: hanc autem non habet ab initio suæ creationis, alioquin cognosceret conceptum alterius, & secretum cordis absque eo, quod alter loqueretur ipsi, & illud reuelaret, quod est absurdum: neque dicendum est, Deum præstare futurum ut statim atque unus Angelus loqueretur, & conceptum suum manifestate velleret alteri, ei speciem infunderet: hoc enim gratis, & absque fundamento villo probabili diceretur: reliquum igitur est, ut Angelus, qui loquitur, producat in mente audientis speciem quandam notitiæ quam habet in mente sua, qua illi explicet suum conceptum: nullus enim alius modus congruens superesse videtur, quod dicamus unum Angelum alteri loqui.

CAPVT V.

Præcedens opinio confutatur.

Recentiores commemorati ea solum ratione in hanc sententiam videntur adducti, quod existimarent, quemcunque alium philosophandi modum de hac re plenum esse difficultatibus:

ARTIC. IV.

hic autem plausibilis, & primo aspectu factus appareat: cum tamen reuera non minoribus difficultatibus sit implicatus, ut in hoc capite monstrabimus: ubi etiam postremo paucis reuelabimus modum illum philosophandi Ricardi. Primo igitur contra prædictam opinionem pugnat communis ratio. Nam ex communis sententia Theologorum cum S. Thoma infra q. 110. a. 3. Angelus non potest mutare creaturam corporalem ad minimum generis qualitatis, sed solum motum secundum locum illi potest imprimere, ut disp. 118. c. 1. & 2. dicimus: ergo multo minus creaturæ spiritali poterit speciem intelligibilem communicare. Tum etiam Sancti Thome infra quæstionem articulo primo, & secundo docet, non posse unum Angelum agere in intellectu, aut voluntate alterius, elique communis Theologorum sententia, utra disputatio et videbimus: ergo eodem modo nequit unus Angelus alteri loqui. Respondetur tamen auctoribus, non posse equidem unum Angelum solo imperio, & nutu voluntatis imprimere aliquid aliud, quam motum secundum locum, neque posse mouere intellectum & voluntatem alterius: vero per modum obiecti potest imprimere similitudinem, & speciem intelligibilem. Vnde præterquam quod hæc solutio ad effugendum solum excogitata videtur, nullius momenti est ex secunda ratione constabit.

Secunda igitur ratio contra eandem sententiam est huiusmodi. Si unus Angelus posset imprimere speciem sui conceptus, & voluntatis intellectui alterius; vel id faceret solo nutu & imperio sine voluntatis, nihil aliud assumens ut principium ad producendum: vel faceret et imperio suo assumpta cognitione, & effectu, quem habet, tanquam principio, ut produceret: priori modo non potest, ut plane fatetur auctoribus; aliquid sequeretur posse unum Angelum producere hoc aut illo modo intellectum alterius Angelum mutare: Neque posteriori modo id efficere potest, nempe in dia sua intellectione, & effectu tanquam obiecto producente speciem sui: nam cognitio existens in mente unius Angeli, & effectus existens in voluntate, si aliquid ex se produci naturaliter & necessario produci, ita ut iam amplius non sit in potestate voluntatis cohibere aut intellectum, aut effectum semel productum, ut ex se nihil producat: hæc namque qualitates non subsunt imperio libero voluntatis recto, ut hoc aut illud, hoc aut illo modo producantur: quæ ratione cum habitus producantur ab actibus, tanquam à proximo principio efficienti, nequit voluntas prout libet prohibere, aut efficere, ut sensus aut intellectus semel productus non producat habitum. Possit quidem voluntas non elicere actum in se ipsa, & impedire, ne intellectus eliceret: at semel producti huiusmodi actus, sicut quid ex se producant, certe naturaliter & necessario producant, nec indigent iam nouo liberatis & voluntatis imperio. Hinc autem iuxta horum sententiam sequeretur, secreta cordium, eo ipso quod sunt, naturaliter & necessario ex se omnibus Angelis esse manifesta: nec pendere ex noua electione voluntatis eius, cuius sunt, manifestare illa, sed statim ex se speciem producere in mente omnium aliorum, quia non esset maior ratio, ob quam potius in intellectu unius Angeli produceretur sui speciem, quam in intellectu alterius.

Respon-